

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΗ ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΠΡΑΜΝΟΥ

Κοινωνική , Περιβαλλοντική και Οικονομική Προστιθέμενη Αξία

Λαμβάνοντας υπόψιν την ιδιαίτερη οικιστική χωροταξία της Ικαρίας (διασπορά , απόκρυψη, αφάνεια) με το διαμοιρασμό του πληθυσμού της σε δεκάδες χωριά της ημιορεινής ζώνης (περίπου 65 κατοικούμενα χωριά σε 250 – 700 μ. Υψόμετρο) και την ορεσίβια κουλτούρα των κατοίκων της το έργο πεζοπορικής διάσχισης του Όρους Πράμνου καθίσταται ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ σημασίας κοινωνική επένδυση για την ήπια ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού στην Ικαρία.

Η Ικαρία δεν είναι ένας τουριστικός προορισμός του κλασσικού τρίπτυχου “ Ήλιος, Άμμος, Θάλασσα” και νυχτερινή ζωή, όπως στρεβλά έχει αποτυπωθεί στην αντίληψη του ελληνικού κοινού επισκεπτών της.

Κύριο χαρακτηριστικό της είναι η μοναδική ημιορεινή της πολυσχιδή μορφολογία (καρίνα αναποδογυρισμένου πλοίου, βυθισμένη επιμήκης πυραμίδα) και το πυκνό της ανάγλυφο που παραπέμπει σε ορεινή ηπειρωτική ζώνη, περιτριγυρισμένη από θάλασσα. Αυτός ο διττός χαρακτήρας αποτελεί και το συγκριτικό της πλεονέκτημα.

Ειδικά η διάσχιση του Πράμνου μεταξύ των δύο ακρωτηρίων της Ικαρίας, δεν αποτελεί ένα ακόμη πεζοπορικό μονοπάτι αναψυχής. Συνιστά μία πεζοπορική διάσχιση παγκόσμιας κλάσης για νησιωτικά δεδομένα και ταυτόχρονα αναγκαίο και ικανό εργαλείο για τη βιωσιμότητα των ημιορεινών κοινοτήτων που βρίσκονται στο περιθώριο της υπάρχουσας μη βιώσιμης τουριστικής δραστηριότητας στο νησί, γύρω από την παραθαλάσσια ζώνη και τη νυχτερινή ζωή των πανηγυριών.

Η περιοχή που διασχίζει αποτελεί τα τελευταία εκτεταμένα κομμάτια γης του νησιού, που δεν υπάρχει οδική πρόσβαση, συμπεριλαμβανομένων πλήθους περιβαλλοντικών, αρχαιολογικών και γεωλογικών περιοχών, που θα μπορούσαν μελλοντικά να αποτελέσουν και τον πυρήνα ενός γεωπάρκου ή ενός πάρκου σκοτεινού ουρανού. Τμήμα της περιοχής είναι επίσης υποψήφιο για το διεθνές ερευνητικό επιστημονικό έργο Roadless (απάτητα βουνά χωρίς δρόμους) που συντονίζει το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων .

Μερικές μόνο από τις αξιοσημείωτες περιοχές και μνημεία που συναντάμε στη πεζοπορική αυτή διάσχιση είναι

- Περιοχή Natura 2000 κορυφογραμμής Αθέρα
- Οροπέδια Ζηζόκαμπου , Μεγάλοφου, Εριφής
- Καρστικά ασβεστολιθικά πεδία μικρής και μεγάλης Πούντας
- Γρανιτικοί μεγαλιθικοί σχηματισμοί οροπέδιου Αμμουδιών και Εριφής
- Δρυοδάσος Ράντη (Διατηρητέο μνημείο της φύσης)
- Οροπέδιο Πεζίου
- Περιοχή Natura 2000 , Φαράγγια Χάλαρης και Ρύακα
- IBA (Important Bird Area) Δυτικής Ικαρίας
- Αρχαιολογικός χώρος Δρακάνου
- Σπήλαιο Διονύσου
- Καψαλινό και Κάστρο Κοσκινά
- Φάρος Κάβο Πάππα

Η πρόσβαση της διαδρομής σε περιοχές κατάλληλες για περαιτέρω δραστηριότητες βουνού (αναρρίχηση, ραπέλ , κατάβαση φαραγγιών – canyoning, ορειβασία, river trekking, ποδήλατο βουνού, τοξοβολία, αστροπαρατήρηση,) θα επιτρέψει τη δημιουργία πολλαπλών κύκλων

δραστηριοτήτων. Δύναται να αποτελέσει θεμελιώδη υποδομή και για άλλα έργα ήπιου τουρισμού υπαίθρου, καθιστώντας την Ικαρία πολυεπίπεδα ελκυστικό προορισμό για υπαίθριες δραστηριότητες.

Αναφέρουμε ορισμένα επιβεβαιωμένα πεδία συναφών δραστηριοτήτων που βρίσκονται επί της διαδρομής και προσελκύουν ήδη ή προσφέρονται για ποικίλες δραστηριότητες βουνού

- Αναρριχητικά πεδία Πούντας, Δρούτσουλα
- Πεδία bouldering (χαμηλή αναρρίχηση) στο Πέζι, το Καρκινάγρι και το Μαγγανίτη
- Canyoning στα φαράγγια Ρύακα , Χάλαρης , Κισσέ, Τράχηλα, Βουτσιδέ, Ρίχτη
- Ποδηλατόδρομοι Ακαμάτρας – Δρούτσουλα και Οροπεδίων Πεζίου – Εριφής
- Δυνατότητα διάνοιξης διαδρομών via ferrata και via cordata (τεχνικές διαδρομές με υλικοτεχνική υποδομή που απαιτούν ορειβατικό αναρριχητικό εξοπλισμό) σε πλαγιές και προβούνια δίπλα στη διάσχιση της κορυφογραμμής . Δύο σπουδαίες τέτοιες διαδρομές είναι η ορθοπλαγιά Πριόνι, πέριξ του Κάστρου του Κοσκινά και οι πύργοι - ορθοπλαγιές Μαγγανίτη , που γειτνιάζουν και συνδέονται πεζοπορικά με τη διάσχιση του Πράμνου.

Πιο συγκεκριμένα οι πολυήμερες πεζοπορικές διασχίσεις (και πιο ειδικά η προτεινόμενη για την Ικαρία) μεγάλης απόστασης παρουσιάζουν τα εξής συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τα μεμονωμένα τουριστικά πεζοπορικά μονοπάτια ολιγώρης επισκεψιμότητας

- Διευρύνουν την τουριστική περίοδο καθώς απευθύνονται σε χρήστες – επισκέπτες και τις 4 εποχές του χρόνου (ήπια ολιγώρη τουριστική πεζοπορία, ορειβατικές δραστηριότητες τεχνικού και χειμερινού βουνού, πολυήμερες πεζοπορικές εκδρομές, υπαίθρια διανυκτέρευση στο βουνό)
- Η διάσχιση του Πράμνου από ακρωτήριο σε ακρωτήριο αποτελεί τη μεγαλύτερη χιλιομετρικά ενιαία πεζοπορική διάσχιση στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και μια από τις πιο εντυπωσιακές σε νησιωτικό σύμπλεγμα της Μεσογείου σε υψόμετρο (800 - 1000 μ.) .
- Το επίμηκες σχήμα της Ικαρίας σε συνδυασμό με τη γεωγραφική της θέση στο κεντρικό Ανατολικό Αιγαίο δίνει άπλετη πανοραμική θέα 360 μοιρών σε μεγάλα τμήματα της διάσχισης καθιστώντας την πόλο έλξης μοναδικής αισθητικής αξίας για ολόκληρο το μεσογειακό νησιωτικό χώρο για αρχάριους και έμπειρους πεζοπόρους και φυσιολάτρες επισκέπτες.
- Οι πολυήμερες πεζοπορικές διασχίσεις επιμηκύνουν τις διανυκτερεύσεις στο τόπο προορισμού και τα οικονομικά οφέλη για την τοπική κοινωνία, καθώς αποτελούν στην ουσία ένα δεύτερο ταξίδι εντός του προορισμού τον οποίο επισκεπτόμαστε και βασίζονται κυρίως σε τοπικές υπηρεσίες , αγαθά και πόρους ενισχύοντας πραγματικά την τοπική οικονομία.
- Τα απομονωμένα ή απομακρυσμένα ημιορεινά και παραθαλάσσια χωριά της Ικαρίας (Φάρος, Περδίκι ,Καταφύγι, Μαυράτο , Μονοκάμπι, Αρέθουσα, Χρυσόστομος , Καραβόσταμο, Βαρδαράδες, Κοσοίκια, Φραντάτο, Πετροπούλι, Ακαμάτρα, Μαγγανίτης , Καστανιές , Καρυδιές, Πέζι, Βρακάδες, Λαγκάδα, Καρκινάγρι, Τραπάλου θα προσελκύσουν επισκέπτες αποσυμφορίζοντας τα κεντρικά τουριστικά χωριά (Αρμενιστής , Χριστός και περιοχή Ραχών , Εύδηλος ,Θέρμα , Γιαλισκάρι)
- Θα ενεργοποιηθούν μέσω της ζήτησης τα τρία μικρά ορεινά καταφύγια - ξενώνες στην Αρέθουσα, το Ζηζόκαμπο και τα Αμμούδια προσφέροντας τη δυνατότητα διανυκτερεύσεων κατά μήκος της πολυήμερης διαδρομής και θα δημιουργήσουν το αναγκαίο και κρίσιμο κοινό που θα καθιστά βιώσιμη την κατασκευή και λειτουργία ενός ορειβατικού καταφυγίου σύμφωνα με τα διεθνή ορειβατικά πρότυπα. Το σχετικό θέμα αποτελεί αντικείμενο συζήτησης στην ελληνική ορειβατική κοινότητα τη τελευταία 20ετία (από δεκάδες ορειβατικούς και φυσιολατρικούς συλλόγους που έχουν διασχίσει τη προτεινόμενη διαδρομή) και διαπιστώνουν την ανάγκη λειτουργίας ενός μικρού ορεινού καταφυγίου.

- Η μετατόπιση οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας στους πιο απομακρυσμένους οικισμούς της Ικαρίας θα αποτελέσει βασικό μοχλό συγκράτησης του πληθυσμού και της γεωργοκτηνοτροφικής του οικονομίας μικρής κλίμακας, φέρνοντας τους υποψήφιους πελάτες τοπικών υπηρεσιών και προϊόντων απευθείας στην πηγή τους, προς όφελος των παραγωγών.
- Το υπάρχον δίκτυο πεζοπορικών διαδρομών που σχεδιάζει, συντηρεί, σηματοδοτεί και δίνει σε δημόσια χρήση ο ΟΠΣΙ (Ορειβατικός Πεζοπορικός Σύλλογος Ικαρίας) τα τελευταία 20 χρόνια έχει διαμορφωθεί σε δίκτυο, του οποίου κεντρικό συνδετήριο κλάδο αποτελεί η διάσχιση του Πράμνου, με διαδρομές που οδηγούν σε χωριά από βορρά σε νότο και από δύση σε ανατολή. Η ανάδειξη επομένως της διάσχισης θα φέρει επισκέπτες σε όλο το μήκος και το πλάτος της Ικαρίας και θα αναβαθμίσει τις δεκάδες κάθετες διαδρομές που διασταυρώνονται προς τα γειτονικά ημιορεινά χωριά και από κει στην κεντρική ημιορεινή και παραθαλάσσια ζώνη.
- Η πολύχρονη συνεργασία μας με ορειβατικούς, φυσιολατρικούς και τοπικούς πολιτιστικούς συλλόγους αποτελεί σημαντική παρακαταθήκη για την αποδοχή, φροντίδα και συντήρηση της πεζοπορικής διάσχισης. Έχουμε διοργανώσει δεκάδες συναντήσεις και εργαστήρια συλλογικής και εθελοντικής εργασίας με χωριά που συνδέονται με τη διάσχιση και υπάρχουν τοπικά συνεργεία που θα μπορούσαν να απασχοληθούν και στις εργασίες διαμόρφωσης και στις εργασίες ετήσιας συντήρησης, που θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα του έργου.

Η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλει να πάρει τη σκυτάλη, να αξιοποιήσει την πολυετή εθελοντική εργασία και κοινωνική προσφορά εκατοντάδων συμμετεχόντων, να προχωρήσει σε έργο και να αποδώσει στη διεθνή πεζοπορική κοινότητα την εν λόγω διαδρομή. Έχουμε πλέον πολλά πετυχημένα παραδείγματα οργανωμένων πεζοπορικών δικτύων από διάφορα νησιά και η Ικαρία μπορεί και επιβάλλεται να βρει τη θέση της ανάμεσα τους.

Λευτέρης Τρικιριώτης – ΟΠΣΙ (Ορειβατικός Πεζοπορικός Σύλλογος Ικαρίας)